בס"ד

אורות השבת

בטאון הרכנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

גליון מס' 897

עורך
הרב עוזיאל אדרי

פרשת השבוע
ויחי

מנהל מערכת
הרב אברהם טריקי

דבר העורך

התרגיל של יוסף

למה לא ניגש יוסף ישירות אל פרעה ושלח את החרטומים שידברו עימו לעלות לקבור את אביו יעקב אבינו בארץ כנען, והרי היה משנה למלך ומקורב לפרעה, ובפרט לפי **תרגום יונתן בן עוזיאל** שהחרטומים היו אויבים ושונאים ליוסף. מבאר **ה'בן לאשרי'** שיוסף ידע שפרעה יתנגד ולא יתן לו לעלות, כי בליבו חשש שמא יוסף לא יחזור למצרים, וכמו שהיה "בגורן האטד" שבאו כל מלכי עשו וישמעאל ועיטרו את ארונו של יעקב בשלושים ושש כתרי מלוכה, וביקשו מיוסף שישאר ויהיה מלך בארץ כנען, ובכך כל הכסף והזהב שבעולם יבוא אליהם במקום למצרים, ועל כן התחכם יוסף על פרעה ולא הלך אליו בעצמו, אלא שלח את שונאיו החרטומים לאלץ את פרעה להסכים בחושבם שבכך יתפטרו מיוסף, ועל כן הדגיש יוסף "אעלה", "ואקברה", כשהוא מבטיחו "ואשובה".

בברכת שבת שלום ומבורך
הרב עוזיאל אדרי
רב המרכז הרפואי "סורוקה"
וק"ק 'שבטי ישראל' שכונה יא' באר שבע

דבר רב העיר שליט"א

מלכות יהודה

יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אַחֶיךָ יָדְךָ בְּעֹרֶף אֹיְבֶיךָ יִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי אָבִיךָ... מִטֶּרֶף בְּנִי עָלִיתָ
(בראשית מט, ח-ט)

בני עלית: סלקת את עצמך ואמרת מה בצע וגו' וכן בהריגת תמר שהודה צדקה ממני. (רש"י)

אמר לו הקב"ה ליהודה אתה הצלת לתמר מלהישרף וליוסף מן הבור
חייך שאני מציל מבניך למלוך עליהם בעולם הזה ובעולם הבא. (שיטה חדשה – מדרש רבה)

זכה יהודה לכתר מלכות הנצחית, מפני שהציל את תמר ושני בניה מכבשן האש ואת יוסף מן הבור. וצריך להבין, מה ענין הצלת נפשות אצל כתר מלכות. זאת ועוד, וכי יהודה הוא היחיד שהציל נפשות בישראל, ומדוע דוקא הוא זכה בשל כך לכתר המלוכה. וביותר יפלא, הרי הוא עצמו היה שותף להשלכת יוסף אל הבור, ואם כן בדין הוא שחייב להצילו משם. והתמיהה מתעצמת שבעתיים לגבי הצלת תמר, שכן מה היה לו לעשות להשליך את כלתו יחד עם שני נכדיו על לא עוול בכפם, מתוך ידיעה שהאשם תלוי בו, הלזה יקרה הצלת נפשות, אתמהה!

ברם כבר הורונו המורים, שבמקום פליאה נשגבה זהו האות שלא זכינו להבין עומק המאמר. ואכן המדקדק בדברי רש"י, ימצא שאין כאן ענין של שכר פעולה, אלא במי שראוי למלכות מצד תכונותיו עסקינן – 'סלקת עצמך', רוצה לומר: אתה שפרשת מן הכלל וסלקת עצמך מקנאת האחים, מפני מידת האמת הטבועה בך, הרי שאתה ראוי למלכות. וכן הוא לגבי תמר ושני בניה, שהרי כשופט יכל למצוא אין ספור תירוצים ואפשרויות להצילם מבלי להודות על האמת, כגון לדחות את הכרעת הדין עד לבירור נוסף או לפוטרם מחמת הספק וכיוצא בזה, ובפרט שיש כאן ענין של חילול ה' גדול ונורא באם הוא יודה באשמתו. אך מידת האמת הטבועה בו, הסתלקה מכל תירוץ אפשרי מלבד האמירה הברורה והאמיצה 'צדקה ממני', הגם שכרוך עמה בושה נוראה. וזהו מבחנו העיקרי של מלך – למשול ברוחו ולהתעלות מכל שיקוליו ועניניו האישיים, שכן אם אינו יכול למשול ברוחו הכיצד יוכל למשול על אחרים (כנלענ"ד ברור גם במדרש הנז"ל שכן דברי רש"י הללו מוסבים ע"ד המדרש), והבן.

וזה מפורש יותר בספורנו, וזה תוכן דבריו: ראובן איבד את כתר המלכות אשר היה מגיע לו מצד היותו בכור, מפני שנמצא בו היפך מידה זו 'פחז כמים – מהרת לגלות כעסך (כלשון רש"י), והרי מידת הכעס היא למעשה איבוד כל שליטה עצמית. וכן הוא לגבי שמעון ולוי הבאים אחריו, מפני שגם בהם נמצא פגם הכעס והפזיזות – 'ארור אפם כי עז'. אך לעומתם, ביהודה לא נמצא פגם לקבלת כתר המלכות, ולכן זכה בו אחריהם. וז"ש 'יהודה אתה יודוך אחיך', פירוש יודו לך אחיך על היותך ראוי למלכות, יען כי לא נמצא בך פגם, עי"ש.

ובזה אמרתי ליישב דברי חז"ל (מדרש תהלים עו, אות ב), הנראים לכאורה כסותרים לדברי רש"י והמדרש הנז"ל, וזה לשונם: 'מפני מה זכה יהודה למלכות, שאלה זו שאלו התלמידים לרבי טרפון בצילה של שובך ביבנה. אמר להם, מפני שהודה במעשה תמר. אמרו לו, די להודיה שתכפר על הביאה. אמר להם, מפני שאמר מה בצע כי נהרוג את אחינו. אמרו לו, די להצלה שתכפר על המכירה. אמר להם, על ידי שאמר ישב נא עבדך תחת הנער. אמרו לו, בעיא ערבא דמקיים ערבותיה (צריך הערב לקיים את ערבותו). אמר להם אם כן באיזה זכות זכה. אמרו לו, שקפץ לתוך גלי הים תחילה וקידש שמו של הקב"ה, בזכות כך זכה למלוכה, שנאמר היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו, לפי שהיתה יהודה לקדשו – לפיכך ישראל ממשלותיו. וכן נודע ביהודה אלוהים – לפיכך בישראל גדול שמו', עכ"ל. הרי לפנינו, שיהודה זכה לכתר המלכות, לא בשל הצלת תמר ושני בניה, ולא בשל הצלת יוסף, וגם לא בשל הערבות שנטל על עצמו, אלא רק בזכות שקפץ תחילה למים הגועשים בקריעת ים סוף. וזה לכאורה סתירה גמורה לדברי רש"י והמדרש הנז"ל. ולדידי ברור וחתום, שאין כאן מדרשים חלוקים, שהרי מפורש בתורה שזכה יהודה למלכות על הצלת יוסף מן הבור – 'כי מטרף בני עלית'. וכן הוא אומר 'ידיך בעורף אויבך', ופי' חז"ל שהקשת עורפך וביישת עצמך במעשה תמר, לכן תזכה שתהרוג אויביך. וכן הוא אומר 'יהודה אתה

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים מדויק לבאר-שבע	יום א' יט' טבת (03.01.21)	יום ב' כ' טבת (04.01.21)	יום ג' כא' טבת (05.01.21)	יום ד' כב' טבת (06.01.21)	יום ה' כג' טבת (07.01.21)	יום ו' כד' טבת (08.01.21)	שבת קודש כה' טבת (09.01.21)
עלות השחר	5:35	5:35	5:35	5:35	5:35	5:35	5:35
זמן טלית ותפילין	5:41	5:41	5:41	5:41	5:41	5:41	5:41
זריחה - הנץ החמה	6:44	6:44	6:44	6:44	6:45	6:45	6:45
סו"ז ק"ש לדעת מג"א	8:40	8:40	8:41	8:41	8:41	8:41	8:41
סו"ז ק"ש להתניא והגר"א	9:11	9:11	9:11	9:12	9:12	9:12	9:12
סו"ז מכמת ק"ש	10:02	10:03	10:03	10:03	10:04	10:04	10:04
חצות יום ולילה	11:45	11:45	11:46	11:46	11:47	11:47	11:48
מנחה גדולה	12:16	12:16	12:17	12:17	12:18	12:18	12:19
פלג המנחה	16:02	16:02	16:04	16:03	16:05	16:05	16:06
שקיעה	16:53	16:54	16:56	16:55	16:56	16:57	16:58
צאת הכוכבים	17:06	17:07	17:08	17:07	17:09	17:10	17:11

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	ויחי
הפטרה:	ויקרבו ימי דוד
כניסת השבת:	16:32
יציאת השבת:	17:24
רבנו תם:	17:55

שימו לב! פג תוקף תעודות הכשרות
זיכרו לדרוש תעודת כשרות בתוקף.

אין לקרוא את העלון בשעת התפילה וקריאת התורה

העלון טעון גניזה.

הילולא דצדיקייא - "הרמב"ם"
רבנו משה בר מימון זיע"א

חכמת הרמב"ם

רבנו שימש כרופאו האישי של מלך מצרים. הצלחתו היתה לצנינים בעיני שרי המלך, ובקנאתם הסיתו את המלך שידיח את הרמב"ם וימנה תחתיו רופא מוסלמי ושמו כמון. "הלא הרמב"ם הוא יהודי ומדוע לא תקח רופא גוי? ", המלך שידע כי הם מדברים מקיאה ומומחיותו של הרמב"ם גדולה מאד, לא רצה לוותר עליו , אך התקשה לעמוד בלחצם של השרים. החליט בלית ברירה לערוך מבחן מסוכן מאוד בין הרמב"ם לבין גדול רופאם של הערבים. קרא המלך לשני הרופאים, והציב בפניהם אתגר: כל אחד מכם ינסה להרעיל את רעהו, ומי שיצליח להינצל מההרעלה ולהישאר בחיים על ידי תרופה שיכין מבעוד מועד, זה הסימן שהוא המומחה ביותר, והוא יהיה רופאי. כדי לבחור מי יהיה הראשון שישתה את הרעל של חברו, ערך המלך גורל, ועלה שהרמב"ם יהיה הראשון שישתה את הרעל. הרופא המוסלמי הלך לביתו, ועסק במשך שבוע שלם ברקיחת רעל חזק ומהיר, סם מוות נורא, ששום תרופה לא תועיל ואילו הרמב"ם שם מבטחו בה', הכין סממנים מתאימים שיבטלו את הרעל, וציוה לתלמידיו שאחרי שישתה מן הסם, מיד ישכיבוהו על הקרקע, כדי שדמו לא יזרום במהירות, והרעל לא יספיק להתפשט בגופו. מיד כשגופו במצב שכיבה, ישקוהו בתערובת שהכין בעוד מועד. היום המכריע הגיע, שני הרופאים התייצבו לפני המלך ובידם סממניהם. כמון, הרופא הגוי, ניגש והושיט לרמב"ם את הסם הנורא שהכין. על פניו של הרמב"ם לא ניכרו כל סימני מצוקה. שפתיו מלמלו ארוכות תפלה חרישית, והוא לגם באחת את סם המוות. מיד אחרי שבלע את הנוזל, השכיבוהו תלמידיו, והשקוהו מהתרופה שהכין בעצמו כדי לנטרל את הרעל. בחסדי שמים, כעבור יממה ומחצה התברר שכמו שהסם עשה את מלאכתו נאמנה, ואיים על חייו של הרמב"ם, גם התרופה פעלה ועשתה את שלה. ואחרי מספר ימים שב לעבודתו והיה כאחד האדם. עתה הגיע תורו של הרמב"ם להשקות את הרופא הגוי מסם המוות שלו. וכל גופו של כמון רעד כשעמד מול הרופא היהודי שניצל מההרעלה. הרי הוא ידע איזה רעל מסוכן נתן להשקותו, ונוכח לראות את תעצומותיו של הרמב"ם שהצליח לשרוד את הסם הקטלני. חששו היה נורא. מספר ימים קודם לכן כבר מילא את בטנו בתרופות וסממנים שונים ומשונים שיכינו את גופו להתמודד עם הרעל ההרסני של הרופא היהודי. דקות לפני המבחן, נכנס הרמב"ם למטבח שבבית המלך, נטל שני מלפפונים, שתי עגבניות, כמה פלפלים והרבה הרבה תבלינים. בלל הכל יחד והכין משקה שאינו מזיק כלל, אך מראהו איום ומרתיע. עם המשקה הזה נכנס הרמב"ם לפני המלך והשרים, והשקה את כמון, בלע כמון את המשקה המפחיד ומיד לאחריו נטל גם הוא סם נגד רעלים. ביודעו את ההרגשות והתופעות של ההרעלה, ציפה לתחושות קשות של צמרמורות וחולשה, אולם הפלא ופלא, הוא לא חש מאומה כאילו לא בלע כל רעל. ההרגשות והתחושות הקשות שלא באו החרידו את הרופא כמון. הוא ידע שהרמב"ם גדול מאוד בחכמת גוף האדם ובהשפעתם של הסממנים, ואמר בחשש למקורביו: "מסתבר שהמימוני ברוב חכמתו נתן לי סם שפעולתו איטית והוא ישפיע רק כאשר אוכל מאכל נוסף, אולי בשר"...כמון פסק מלאכול בשר. הספקות שמא הרעל המתוחכם פועל בצירוף מזון מסוים לא נתנו לו מנוח, והוא נמנע גם מלאכול מוצרי מאפה. לאחר שראה שגם בשר ומאפה אינם גורמים להשפעת הרעל, החל להתנזר מחלב, אלא אם כן נחלב מול עיניו הפקוחות. שבוע ימים היה כמון חסר מנוח. קם ושכב, יצא אל הרחוב ושב אל ביתו, הקשיב לפעימות לבו ומדד את אורך נשימותיו, האמין שעוד מעט קט תחל השפעת הרעל הסודי שכוחו כה עצום שהוא מתעתע ומשפיע רק אחרי תקופת זמן.כעבור שבוע פגש הרמב"ם את כמון במסדרונות הארמון, והנה פניו חיוורות וגופו רזה עד שאך עור ועצמות ניכרים מעליו. "אמור נא לי" שאל את הרופא הגוי "הנכונה השמועה שחדלת כמעט מלאכול ולשתות? ואם אתה אכן שותה מעט חלב כיצד אתה מרגיש?" ...באותו הרגע התעצם חיוורונו של כמון. פניו חוורו כלובן החלב והוא קרס תחתיו מתעלף. הרמב"ם גחן אליו וגילה שלבו עמד מלכת והוא מת.המלך היה מרוצה מתוצאות המבחן. קרא לרמב"ם וביקש שיגלה לו ממה מורכבת היתה תערובת הרעל המיוחד בו השתמש, רעל מתוחכם הרדום במשך שבוע ימים ורק אז נותן את אותותיו..."חלילה לי מעשות כדבר הזה" הפתיע הרמב"ם את המלך בתשובתו "לא הרעלתי אותו כלל ועיקר. לעולם איני משתמש לרעה בכישרון הרפואה שבורא העולם העניק לי במתנה. כח הרפואה שקיבלתי הוא כדי להחיות ולא כדי להמית". המלך החריש ותלה עינים שואלות ברופאו הגדול. הרי כמון מת שבוע ימים לאחר ההרעלה."הוא מת על ידי עצמו" הסביר הרמב"ם במתק לשונו "מת בכוח הדמיון שפיתח בעקבות החרדה מפני ה'רעל' שאינו משפיע. מת מפחד שוא"...

עתה הבין המלך עוד יותר כי לא רק רופא גדול הוא הרמב"ם כי אם גם חכם עצום, ומאז נישאו וגידלו על כל השרים אשר אתו. ולנו נותר לקח מן המעשה הזה להיזהר מן הדמיון השלילי, שיכול חלילה להביא את האדם הלוקה בו יותר מידי, עד לשערי מוות.

יה"ר שזכות הצדיק שהשבוע יחול יום הילולתו תגן בעד כל עם ישראל, אמן

אורות הכשרות

יהודן אחיך' ופי' הספורנו – יהודך למלוך עליהם. ולא יעלה על הדעת שכל הכתובים הללו יהיו נדחים מפני הכתוב בתהלים 'נודע ביהודה אלוהים'! ועל כרחך צריך לומר, דשאלת התלמידים לרבי טרפון לא היתה על עצם כשירותו של יהודה למלכות, שכן זה נלמד מפסוקים מפורשים בתורה עפ"י ביאור רש"י והמדרש הנז'. אלא ששאלו 'באיזה זכות זכה', והיינו נכון שהוא ראוי למלכות מצד תכונותיו, מכל מקום אפשר שגם שאר אחיו היו ראויים כמותו, שהרי לא נמצא בהם פגם כפי שנמצא בראובן שמעון ולוי, ואם כן ב'שכר' מה זכה הוא במלכות יתר על אחיו. ועל זה השיבם, בשכר זאת שהודה במעשה תמר. ודחו דבריו, מפני שלא מגיע לו שכר על כך, שהרי 'די להודיה שתכפר על הביאה'. והוא הדין לגבי הצלת יוסף, שהרי 'די להצלה שתכפר על הביאה'. וכן הוא לגבי הערבות שנטל על עצמו, שכן בדין הוא שצריך לקיים ערבותו. עד שהגיעו למעשה דקריעת ים סוף, אשר בו לא היה חייב לקפוץ ראשונה לים, ולכן בדין הוא שנוטל שכרו. אבל לעולם 'השכר' לחוד לא היה מזכהו בכתר המלכות, אילולי שהיה ראוי לכך מצד תכונותיו, והבן. **ואכן** תכונה זו של 'מלכות', הנחיל יהודה גם לבניו אחריו, וכה הם דברי הש"ס (מגילה יא, א) עה"פ (שמואל א – יז, יד) ודוד הוא הקטן: 'בקטנותו מתחילתו ועד סופו, כשם שבקטנותו הקטין עצמו אצל מי שגדול ממנו בתורה – כך במלכותו הקטין עצמו אצל מי שגדול ממנו בחכמה'. וכיוצא בזה מפורש במדרש (ילקוט שמעוני שמות קכד) על האי קרא ודוד הוא הקטן: 'וכי אין אנו יודעים שדוד הוא הקטן, אלא להודיעך צדקו של דוד', עי"ש. וזה לענ"ד עומק דברי חז"ל (שמות רבה ב, ג) 'אין הקב"ה נותן גדולה לאדם עד שבודקו בדבר קטן', והיינו שבדבר הקטן נבחן המלך האם הוא נותר בקטנותו, או שמא תזוח עליו דעתו עד שאינו נותן עיניו עוד בדברים הקטנים.

ואם יש את נפשך להוסיף ולהעמיק בזה, פוק חזי לדברי הגמ' (עבודה זרה מד, א) עה"פ (במדבר כא, ח) 'עשה לך שרף – עשה לך משלך', כלומר שהוצאות עשיית נחש השרף האמור לעצור את המגפה מעל בני ישראל יהיו משלך, עי"ש. ויש להתבונן נוראות, הרי מקראות מפורשים הם (שם, ה-ח) שמגפת הנחשים פרצה בעם על דיבתם הרעה בה' ובמשה עבדו: 'וידבר העם באלוקים ובמשה... וישלח ה' בעם את הנחשים והשרפים וינשכו את העם... ויבוא העם אל משה ויאמרו חטאנו כי דיברנו בה' ובך התפלל אל ה' ויסר מעלינו את הנחש... ויתפלל משה בעד העם. ויאמר ה' אל משה עשה לך שרף ושים אותו על נס' וגו'. ויש לתמוה, מדוע היה צריך משה לשאת בהוצאות הצלת העם, וכי לא היה בידי העם כדי לממן נחש של נחושת עבור הצלתם מן המגפה. ברם אנו אין לנו אלא ללמוד מכאן, עד כמה נדרש מנהיג בישראל להפריד בין רגשותיו האישיים – להצלת צאן מרעיתו. וזו היתה גדולתו של משה רבינו ע"ה, אשר לא זו בלבד שמחל על פגיעתו וגם התפלל להצלת מי שפגעו בו, אלא שגם מימן מכיסו הפרטי את הוצאות הצלתם!

ודע שתכונה זו אינה נחלתם רק של מלכי יהודה, אלא היא טבועה בשורש נפשו של כל יהודי. שהרי מפורש בתרגום יונתן בן עוזיאל עה"פ (בראשית מט, ח) יהודה אתה יודוך אחיך: אנת אודיתא על עובדא דתמר, בגין כך לך יהודון אחיך ויתקרון יהודאין על שמך (אתה שהודיתה במעשה תמר בגין כך יהודו לך אחיך, ויהיו נקראים על שמך – 'יהודים'), עכ"ל. וכבר למד מכאן בעל חידושי הרי"ם, שמי שאין בו מידה זו, הרי שחסר הוא ביסודי היהדות, שהרי על כך אנו נקראים יהודים! ולכן גם החלש יאמר בזה חזק אני, למשול ברוחו ולמלוך על יצריו, וכדרך שאמרו 'מאן מלכי רבנן'!

בברכת שבת שלום ומבורך

הרב יהודה דרעי

הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

"נר ה' נשמת אדם"

הדברי תורה מוקדשים לע"נ
של מו"ר הכשר והצדיק
איש האשכולות, צורבא דרבנן

הרב אליהו חי חואטי דמרי זצ"ל

שנלב"ע כ"ג טבת, תשל"ד
יה"ר שזכות לימוד התורה
תהיה לע"נ הזכה והטהורה
"נפשו בטוב תלין
וזרעו ירש ארץ"

ת.נ.צ.ב.ה

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של
מורנו המרא דאתרא הגאון הגדול רבי
יהודה דרעי שליט"א

הלכות ברכת שהחיינו

ש - על אילו פירות חדשים צריך לברך שהחיינו?

ת - פרי המתחדש משנה לשנה, ויש זמן קבוע לגידולו, וניכר עליו שהוא חדש, הרי זה מברך עליו שהחיינו בזמן אכילתו.

ש - בזמן הזה שמצויים פירות כל ימות השנה, כגון פירות הדר המשתמרים בקירור, האם מברך עליהם שהחיינו כשהם חדשים?

ת - פירות אשר ניכר עליהם שהם חדשים כגון: תפוזים, אשכוליות, קלמנטינות וכדומה, מברך עליהם שהחיינו אף על פי שמצויים כמותם כל ימות השנה המגיעים לשווקים מקירור. אבל כל שאין ניכר עליהם שהם חדשים, כגון אגוזים וכדומה, אינו מברך עליהם שהחיינו אף אם יודע עליהם שהם חדשים ולא אכל מהם זמן רב.

ש - האם מברכים שהחיינו על קטניות חדשים?

ת - מיני קטניות שניכר עליהם בבירור שהם חדשים כגון שהם ירוקים במקצת, נראה שמברך עליהם שהחיינו.

ש - האם מברכים שהחיינו רק על פירות העץ, או גם על פירות האדמה?

ת - מברכים שהחיינו גם על פירות האדמה - המתחדשים משנה לשנה ויש זמן קבוע לחידושם כגון: לפת ודלעת, אבטיח וכדומה, ובלבד שניכר עליהם שהם חדשים ולא הגיעו מקירור. אבל שאר מיני האדמה המצויים כל השנה ובפרט בזמן הזה שהחקלאות מתקדמת, כגון עגבניות ומלפפונים, תפוחי אדמה ובצלים וכדומה, אין מברכים עליהם שהחיינו, אף על פי שניכר עליהם שהם חדשים.

ש - האם מברכים שהחיינו על מיני ירקות ממשפחת העשבים?

ת - יש אומרים שאין מברכים שהחיינו על סוגי הירקות ממין העשבים, כגון חסה וכרפס ושאר עשבי טיבול, מפני שיש מהם הגדלים כל ימות השנה, ולא רצו לחלק בין ירק לירק. אולם יש חולקים שיש לדון כל ירק לגופו על פי טבעו ואופן גידולו. ולפי הנראה בזמן הזה שהחקלאות מפותחת וכמעט כל סוגי הירק מצויים רוב ימות השנה, אין לברך שהחיינו על כל סוגי הירקות שהם ממשפחת העשבים.

ש - האם מברכים שהחיינו על פרי מורכב?

ת - יש אומרים שאין מברכים שהחיינו על פירות מורכבים מין בשאינו מינו, מפני שנעשו בידי אדם והם נגד רצון הבורא יתברך, אף על פי שהם מותרים באכילה. אולם המנהג בארץ ישראל לברך שהחיינו גם על פירות מורכבים, וכן יש לנהוג מפני שאין אומרים ספק ברכות להקל במקום מנהג.

ש - האם מברכים שהחיינו על גרעיני פירות חדשים?

ת - המנהג שלא לברך על גרעיני פירות כגון גרעיני אבטיח ודלעת.

ש - האם מברכים שהחיינו על כמהין ופטריות?

ת - אין מברכים שהחיינו על כמהין ופטריות, מפני שהם גדלים מהלחות שבאויר ואינם בני זריעה, ויש אומרים שגם אין זמן קבוע לחידושם.

ש - פרי שלא נגמר בישולו, האם מברכים עליו שהחיינו?

ת - אין מברכים שהחיינו על פרי חדש שלא נגמר בישולו. והאוכל פרי חדש בטרם נגמר בישולו ואחר כך רוצה שוב לאכול ממנו כשנגמר בישולו, לא יברך עליו. מפני שנחלקו בזה הפוסקים וספק ברכות להקל. ויראי שמים הרוצה לצאת ידי חובת כל הדעות, יכוון לפטור פרי זה בפרי חדש אחר, או יכוון לצאת ידי חובה בברכת אדם אחר.

לקיים בנו חכמי ישראל
הציבור מתבקש להעתיר בתפילה עבור
הרה"ג יוסף דהאן שליט"א בן רחל
בתוך שאר חולי עמו ישראל
והן אל כביר לא ימאס את תפילותינו.

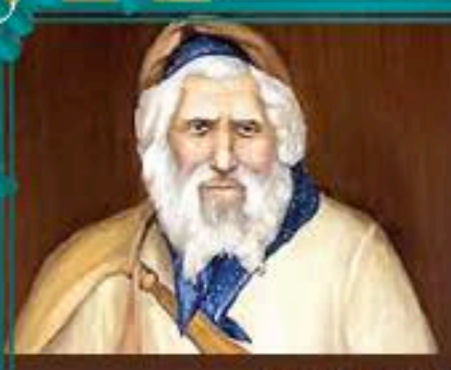

הילולא דצדיקייא
"האביר יעקב"
רבנו יעקב אבוחצירא זיע"א

רבי יעקב נהג להתבודד בלימודו שרובו היה בתורת הקבלה. נודע בגינוני קדושה, והתפרסם כבעל מופת ונס בערי המערב, במצרים, ובארץ ישראל. סופר **שזכה ונגלה אליו אליהו הנביא**. רבים היו באים אליו ממקומות שונים להתברך מפיו, והוא היה נערץ גם על ההמון המוסלמי בארצו ונכבדיו, והשתמש במעמדו לטובת היהודים. כן עסק בצרכי עדתו, בתיקון צורכי דת, שלום בית, והיה מכתת רגליו לאסוף כסף לחלקו לעניים. **רבי יעקב אהב מאוד את ארץ ישראל** ושאף לעלות אליה, אך בני קהילתו בתאפילאלת התנגדו, עיכבו ומנעו ממנו לעזוב אותם. הוא ניסה לעלות לארץ שש פעמים, ורק בפעם השישית, בשנת ה'תר"ם (1879), הצליח לשכנע את בני קהילתו, שבנו רבי מסעוד, יכול לשמש כרב הקהילה במקומו, והם הניחו לו לצאת לדרכו. **בדרכו לארץ ישראל** עבר דרך אלג'יריה, תוניסיה, לוב ומצרים. בט"ו בטבת הוא הגיע לאלכסנדריה ושהה בה מעט, וביו"ד בטבת הגיע לעיר דמנהור הסמוכה, והתארח אצל משה סרוסי, שם חלה לפתע קשות, **ונפטר בכ' בטבת ה'תר"ם (4 בינואר 1880) ונקבר בדמנהור אשר במצרים.**

מעשה מופת המיוחס לרבי יעקב אבוחצירא ע"ה המופיע בספר אור חדש וצמח צדיק של הרב יצחק אלפייה זצוק"ל: סכנה גדולה ריחפה על ראשי היהודים שחיו במצרים, בימי מלחמת העולם השניה, בשל איום הצבא הגרמני שהתקרב לשטחה ואיים לפלוש פנימה. אלא שלא רק האויב הגרמני איים על הקהילה היהודית, כי אם גם האויבים הערבים והנוצרים שחיו לצידם וחדשות לבקרים חיפשו הזדמנויות לעשות כליה בשנואי נפשם, ובכך לחסוך מהגרמנים את העבודה ה'שחורה'. יום אחד התקבלה ההודעה שלגבול העיר דמנהור נכנסה עדה גדולה של נוצרים, והגיעה עד למצבתו של המקובל המלומד בניסים האדמו"ר רבי יעקב אבוחצירא. הפורעים חיללו את הקודש, הוציאו את ספר התורה ודרסו אותו ברגליהם. לאחר מכן עשו 'חגיגה' והעלו אותו על המוקד לעיני כל. באותו לילה התגלה רבי יעקב אבוחצירא ע"ה לרבי יצחק אלפייה זצ"ל בחלום, ושאלו: מדוע אתה נוהג ללמוד על קברי צדיקים ואליי אינך מגיע? שאלו רבי יצחק אלפייה היכן כבודו טמון ואמר לו בדמנהור שבמצרים ועתה, חושה ומהר אליי, ואל תמתין עוד כי בזה תלויה הצלת עם ישראל. רבי יצחק אלפייה התעורר חיש קל מהחלום, ומיהר לבית הכנסת בית אל שם בירר עם המקובלים מיהו הצדיק אותו ראה בחלומו, משהבין כי מדובר בלא אחר מאשר בצדיק שהתפרסם בכל ערי מערב בזכות מופתיו וקדושתו, מיהר רבי יצחק אלפייה למושל המחוז, בבקשת אישור ליציאה מהארץ. בקשה זו נתקלה במניעות וסירובים מצד שומר המקום, ורק לאחר שהרב סיפר את דבר החלום, הסכים המושל לקבלו ולאשר את הנסיעה הנכספת למצרים וזאת למרות שבאותם ימים הייתה זו סכנת נפשות גדולה. "בימינו אין מי שמסתכן ומוסר נפשו לעבור על הדרך למצרים, מלבד רכבות חיילים שנוסעים לחזית. ולכן, אין בידי לתת לך אישור אלא אם תבטיח לי שתעלה לאותו קרון ביחד עם החיילים, זו הדרך היחידה", אמר לו המושל. אלא שפתרון זה היה טוב, בערך כמו להכניס את האויב בעצמו, אל תוך השטח פנימה. הרבנים שהגיעו עם ר' אלפייה למפגש עם המושל הזהירוהו באומרם כי במצב כזה עליו לוותר, היות ויש כאן סכנת נפשות גדולה. אך רבי יצחק אלפייה דבק במה שראה בחלומו, ולא חש לדבריהם היות וידע מעלתם של צדיקים מה כוחה. למחרת בבוקר התייצב הרב בתחנת הרכבת, עם טלית ותפילין בידו. והנה זה פלא: לא עמד מספר דקות בתחנה, וכבר ניגשו אליו שני קצינים גויים ושאלוהו לשמו? כשהשיב להם, העלוהו בנחת לקרון וישבו מצדיו למשך כל הנסיעה, עד הגיעם לקהיר שבמצרים. שם נעלמו כלא היו. ועוד באותו לילה נערכו על ידי רבי יצחק אלפייה ורבנים נוספים מהקהילה היהודית, תיקונים שונים על מצבתו של רבי יעקב אבוחצירא ע"ה שכללו תענית דיבור, הקפת המצבה, תפילות מיוחדות ועוד. בלילה השלישי לתיקונים, יצא אחד הלומדים החוצה וראה כי העיר כולה התמלאה באורות וקולות תרועה. אז התברר גודל הנס: הגרמנים נמלטו על נפשם מפני אימת האנגלים, ונטשו את החזית. ויהי הדבר לפלא בעיני הנוכחים, אך באותה שעה סיפר רבי יצחק אלפייה שבשעת לימודו ראה אור גדול שבוקע ממצבתו של רבי יעקב אבוחצירא ע"ה, וכעין עמוד אש יצא מקברו.

יה"ר שזכות הצדיק שהשבוע יחול יום הילולתו תגן בעד כל עם ישראל, אמן.

בס"ד

הרב יהודה דרעי
הרב הראשי וראש אבות בתי הדין
באר-שבע

הרבנות והמועצה הדתית
באר שבע

Rabbi YEHUDA DERY
Chief Rabbi and Head of Rabbinical Courts
Beer-Sheva, ISRAEL.

י"ד טבת תשפ"א
29.12.2020

גילוי דעת אודות חיסון הקורונה

בימי הזוהר של עם ישראל בהם היה "אורים ותומים", היו ישראל נמלכים תחילה בחכמי הדור ובסנהדרין ורק אחר כך היו שואלים באורים ותומים כמפורש בסנהדרין (טז, א), ללמדך שחכמי ישראל הם האורים ותומים של הדור אשר עצתם היא עצת ה' ודבריהם היא בת קול היוצאת משמים ודעתם היא דעת תורה. וכבר הבטיחונו רבותינו בתלמוד (יומא עג, ב) "שגזירת האורים ותומים אינה חוזרת", וכן קבעו במדרש (שמות רבה ג, י) "שכל מי שנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל". וכל השומע לדברי חכמים הרי שהוא מקיים מצות עשה דאורייתא של "ועשית ככל אשר יורוך" (דברים יז, י), וכל העובר על דבריהם עובר בלאו של "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (שם), ופירש רש"י: אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל... וכל שכן שאומר לך על ימין שהוא ימין.

והנה בימי הערפל הללו בהם חשכו עינינו הדלות מראות את חסדי השי"ת הנסתרים, גבר חסדו עלינו ופקח את עיני חכמי המדע והרפואה בהכנת חיסון האמור לשים קץ לנגיף הנורא, ועוד הגדיל עלינו חסדו וזיכנו במאורות הגדולים הלא המה חכמי ישראל שהקב"ה שותלן בכל דור ודור אשר סמכו ידיהם על החיסון הזה והורו להסתלק מן הספק ולהתחסן בו מוקדם ככל האפשר ואף הבטיחו שאין לפחד ממנו, ואין שמחה כהתרת הספיקות. ומי האיש אשר לשמע דברי אלוקים חיים עוד ירך לבבו מכל מיני חששות ופקפוקים, וכבר הורו לנו חכמי המשנה "עשה לך רב והסתלק מן הספק"!

ואת אחי אנכי מבקש, שמעו לדברי חכמים והקדימו להתחסן מהר ככל האפשר, בשירת "נשמת כל חי" המופץ בכל קופות החולים ע"י הרבנות והמועצה הדתית באר שבע. וגם אני הקטן עשיתי כן מיד לאחר קבלת החיסון.

וכן הנני מבקש מכל רבני השכונות, הקהילות ובתי הכנסת להקדיש את דרשותיהם בשבת זו, בענין זה אשר כידוע הרבה גופי תורה תלויים בו. ושומע לנו ישכון בטח ועליו תבוא ברכת טוב, והבוטח בה' חסד יסובבנו.

בברכת והסירותי מחלה מקרבך
ידידכם ומוקירכם מאוד

יהודה דרעי
הרב הראשי וראב"ד באר שבע

הרבנות הראשית באר-שבע
רח' התלמוד 8 באר-שבע
הרב יהודה דרעי
הרב הראשי וראש אבות בתי הדין באר-שבע

לשכת הרבנות: רחוב התלמוד 8, באר-שבע, טל: 08-6204007, פקס. 08-6651204

בס"ד

הרבנות והמועצה הדתית
באר שבע

תושבים יקרים
עד לסיום הסגר או עד להודעה חדשה

לא תתקיים קבלת קהל

במשרדי הרבנות והמועצה הדתית
למעט קבלת לוויות עד השעה 13:00
ולאחר מכן ניתן לפנות
לרב אברהם לורבר: 0544348735
משה לבון: 050-9800026

להלן מס' טלפונים לבירורים דחופים בלבד

מחלקת נישואין
הרב ישראל חדאד: 054-2002934
מאיר כהן: 054-4348742

מחלקת כשרות
יעקב אטלן: 054-9210545

מחלקת חברא קדישא
הרב אברהם לורבר: 054-4348735
משה לבון: 050-9800026

בברכת מנע מגפה מנחלתך והסירותי מחלה מקרביך
יהושע (שוקי) דמרי
ממונה המועצה הדתית

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע
מחלקת המקוואות

תזכורת חשובה!

עקב שיפוץ הנעשה לרווחת הנשים
במקווה נאות לון
רח' הגאונים 1
הרינו מודיעים
שהמקווה יהיה סגור
בכל ימות השבוע כולל בערב שבת
החל מיום א' י"ט טבת תשפ"א (03.01.2021)
וזאת עד להודעה חדשה!

ניתן לפנות לכל המקוואות והם פתוחים כרגיל
לבירורים דחופים בלבד
ניתן לפנות **לגב' ויואן ממן** תחי'
נייד: **054-7218919**
בתפילה שנזכה להמשיך לשפר את שירותי הדת בעירנו הק'

יהושע (שוקי) דמרי
ממונה המועצה הדתית